DISSERTATIO INAUGURALIS JURIDICA

De

COMPENSATIONE STRICTE DICTA,

Quam

D. T. O. M. A.

Ex Decreto

Magnifici, & Nobiliſſimi JCTORUM in Academia J E N E N S I *Ordinis,*

P R Æ S I D E

VIRO Magnifico, Nobiliſſimo, Ampliſſimo & Conſultiſſimo,

DN. ERASMO UNGEPAUR,

JCto & Anteceſſore hujus Academiæ celeberrimo, Conſiliario Saxonico, & Facultatis Juridicæ Ordinario meritiſſimo: In Supremo judicio Ducum Saxoniæ & Scabinatu Aſſeſſore graviſſimo &c. Domino, Præceptore, Patrono, & Promotore ætatem venerando,

P R O L I C E N T I A

SUMMOS IN UTROQUE JURE HONORES AC PRIVILEGIA DOCTORALIA LEGITIME CAPESSENDI

Publico Eruditorum examini ſubmittit

NICOLAUS GREGORII, HOLSATUS

Ad diem [illegible] Augusti

Horis ante & pomeridianis.

JENÆ, Literis JOHANNIS NISI, Anno CIↃ IↃC LVIII.

26

I. N. D. N. J. C.

DISSERTATIONIS INAUGURALIS

De

COMPENSATIONE STRICTE DICTA

THES. I.

IUre noſtro Civili varii tollendarum obligationum modi ſunt proditi. *t. t. Inſt. quib. mod obl. toll.* quos inter etiam referri debet COMPENSATIO. Hier. Treutl. *vol. 2. Diſput. 29. th. 1.* ibique Hunn. *in Reſolut* cum eadem obligationem actionemque ipſo jure mi-[illegible] *l. 22. de compenſat. l. ult. C eod. §. 30. & §. [illegible] Inſt. de act [illegible].* & ſolutio quædam ſit ima-[illegible] *t. & l. 4. qui potior. in pign.* Add. We-[illegible] *de compenſat. n. ult.*

II.

Compenſatio vel penſatio *l. quod in diem 7. §. 1. &* [illegible] priſco æris appendendi more appel-[illegible] enim veteres priusquam nummi ſigna-[illegible] æs appendendo pecu[illegible] mecori. [illegible] Budæus *lib. [illegible] de aſſe* Barn. Briſſon. [illegible] de penſiones & penſitationes [illegible] pre-[illegible] apud Feſtum, [illegible] ſumma

 æqui-

æquitate. [illegible] l. 6. C. eod. non civili ſolùm illi, quod publicæ rei interſit lites reſtringi atque minui, *l. properandum. C. de judic.* ſed & naturali, videlicet quod ejus, qui compenſare paratus eſt, interſit potiùs non ſolvere, quam ſolutum repetere. *l. 3. h. t. l. 11. pr. de fidejuſſ. & mandat.* & dolô malô facere videtur, qui id petit quod mox eſt reſtituturus. *l. 8. prin. de dol. mal. except. l. in condemnatione. §. 3. de Reg. Jur.* Weſenb. *in parat. tit. de compenſ. num. 3.* Zoeſ. ad Pand. *h. t. num. 1.*

III.

Vocabulum Compenſationis in jure noſtro non uno modo accipitur. Nam latiſſimè denotat quamvis adæquationem & imputationem rerum. ita eſt compenſatio lucri & damni §. *de illa. 2. Inſt. de ſociet.* Magis verò propriè ſignificat debiti cum alio adæquationem. *l. 1. & ſeq. h. t.* Atque ſic iterùm capitur dupliciter: Latè, quando creditor loco rei debitæ aliud quid volens conſequitur. *l. ſi ex ea. 6. C. de Rei Vind.* [illegible] *C. de ſolut. l. 6. C. de hæred. Inſtit.* quo modo comprehendit in ſe dationem & acceptionem in ſolutum. Hilliger. Donell. *16. comm. jur. civil. 15. lit. E.* Strictè & ſecundum excellentiam, pro quantitatum invicem debitarum adæquatione & confuſione. *l. 18. de pignor. act.* [illegible] *de compenſ. in Cod.* Pacius *in Cod. ad h. t. num. 3.* Nobiliſſ. Dn. D. Hahn. *in obſerv. Theor. Pract. ad tit. de compenſat. n. 2.* Hier. Treutl. *vol. 2. diſput. 25. th. 7. lit. B.* De hac poſtremâ ſignificatione acceptâ compenſatione DEO Auſpice imprǣſentiarum noſtra inſtruitur Diſſertatio Inauguralis, ita ut pro ratione temporis, ingeniiq; modulo, quid ea ſit: qui poſſint vel non compenſare, quibus in rebus eadem verſetur: quo pacto, quando op-

poni

[illegible] debeat; quis deniquè ejusdem ſit ef-
[illegible], ordine perſtringamus.

IV.

Sit igitur finita ſtrictè accepta compenſatio debiti & crediti inter ſe contributio, per quam debitor conſequitur, quod ſibi debetur in ſolutum creditori relinquens, ne amplius debeat. *l. 1. & ſeqq. de compenſat.*

V.

Dixi eſſe contributionem, voce æquè ut videtur obſcurâ atque eſt ipſa compenſatio. Contributio inter alias ſignificationes jure civili notat collationem. Et hanc vocem uſurpat JCtus Paulus in *l. 1. ad L. Rhod. de jactu*, qui in pro jactu mercium omnes jubentur contribuere, & in commune quid conferre. Verum hac ratione compenſatio non poteſt dici contributio in noſtra definitione, cum is qui cōpenſat propriè nihil conferat in commune, ſed quod antea datum eſt tantùm retinere videatur. Igitur ne quem turbet vocabuli ambiguitas, contributio nobis generaliter hîc idem eſt, quod adæquatio & confuſio ex mutua contributione in utramque perſonâ data, quando debitum & creditum ita confunduntur invicem, ut neutrum amplius appareat. Differt vero compenſatio à confuſione propriè dicta in hoc quod hæc propriè fit, quando debitor creditori, vel hic illi ſuccedit. *l. [illegible]. l. 50. de fidejuſſ. [illegible] de ſolut. & liber.* Add. Zanger. *de [illegible]* [illegible]. Illa verò, quando retentione utrinque [illegible] & obligatio tollitur. *arg. l. 1. & 2. de compenſat.* Quin inter retentionem & compenſationem [illegible], ut [illegible] compenſans omnia retineat. [illegible] non ſolum quantitatum, ſed etiam ſpe-

 cie-

decrum eſſe poteſt; Compenſatio vero tantum quantitatum. *l. 18. de pignor. actione. l. 4. C. h. t.* & ſimilibus. Accedit, quod retentio propriè fit, quando quis res alterius penes ſe habet, uſque dum de eo quod ſibi debetur ſatisfiat. *l. ſin autem. §. 5. de Rei vindicat.* Compenſatione autem legitimè factâ res alterius eſſe deſinunt, & propriæ eſſe incipiunt. *arg. d. § 30. & § compenſationes. Inſt. de action.* Quæ ſequuntur in noſtrâ definitione, cum pertineant partim ad perſonas, partim ad materiam & effectum compenſationis, fuſiùs in ipſa diſputatione explicabuntur, ut illis nunc immorari non ſit pretium operæ,

VI.

Atque ſic expoſitâ compenſationis naturâ, quinam poſſint compenſare videamus. Principiò tenendum eſt, compenſare omnes poſſe, quos inter mutuæ obligationes actioneſque intercedunt. *l. 2. h. t. l. 5. C. eod. l. 30. de condict. indeb.* Conf. Bacch. *Vol. 1. Diſputat. 25. th. 10.* A. B. Quare quilibet debitor conventus à creditore, ſi viciſſim ſibi debeatur poteſt compenſationem opponere. *d. l. 2.* Sic pupillus compenſationem objicit. *l. 13. C. h. t.* Socius adverſus ſocium. *l. 10. princ. h. t.* fiſcus vel Reſpublica. *arg. l. 12. h. t. & l. 46. §. 5. de jure fiſci.* Hunn. *in reſolut. ad Treutl. Volum. 1. Diſputat. 25. theſ. 5. lit. E.*

VII.

Excommunicatum quoq; compenſationem opponere poſſe aſſerimus. *arg. cap. 7. de except. & l. 4. C. h. t.* Cum enim omnibus omnino exceptionibus gaudeat ex naturali æquitate *d. cap. 7.* quidni etiam cōpenſationē, quæ ſpecies quædam eſt exceptionis, opponere poſſit. *Cor-*

cerum

[illegible] ad *Pler. tit. de compenſat. num. 16.* Negativa [illegible] arridet Bartolo ad *l. amplius. 15. rem rat. hab.* ex [illegible] probare conatur, compenſationem actionem eſſe, [illegible] vero exceptionem, ideoquè rectè prohiberi excommunicatum compenſationem opponere. Conſequentia illius in forma eſſe hæc videtur: Si compenſatio eſt actio, ſequitur excommunicatum compenſare non poſſe. Atqui verum eſt prius. E. Sanè excommunicatum agere non poſſe indubium eſt ex *cap. 7. de* [illegible] *& cap. 1. de ſentent. excomm. in 6.* & facilè largimur Bartolo. Aſt compenſationem actionem eſſe, ut vult [illegible] Bartoli, ex *d. l. amplius. 15.* planè non probamus. Ponamus, compenſationem opponentem petere quodammodo ſibi ab alio debitum; quis non hac ratione compenſationem potiùs dixerit exceptionem, quam actionem, cum talis priùs excipiat, quàm debitum ſibi ab alio petat, imò ſolum in conſequentiam petere videatur. Conſ. Anton. Fabr. *12. conject. 9.* Ut adeo parum præſidii poſitum ſit Bartolo in *d. l. amplius.* [illegible] enim inſpicienti ſatis apparet, dictam legem nihil minus quàm excommunicato actionem concedere. Loquitur enim de tali caſu, quando quis per ſtipulationem amplius non peti ab agendo eſt remotus, non vero quando quis ratione qualitatis perſonæ agere eſt prohibitus. Neque præterea nobis officit *l. 1. de Except.* ubi qui exceptione utitur agere dicitur. Nam verum hoc eſt non univerſaliter, ſed duntaxat quoad onus probandi, quod in reum excipientem devolvitur.

VIII.

Præterea ex perſona alterius compenſare poſſunt, qui [illegible] non contraxerunt, neque [illegible] ſunt obligati, ſi

ri, ſi ſint perſonæ conjunctæ, & eadem quodammodo obligatio. Duar. *comm. ad tit. de compenſ. cap. 5.* Ita filius famil. ſocius compenſat, quod patri debetur, ſi patrem ratihabiturum caveat *l. 9. §. 1. h. t.* Cum ſit una eademque obligatio quodammodo patris & filiifamilias. Donell. *16. comm. jur. Civ. 15.* Correus debendi quod alteri reo debetur, ſi ſint ſocii. *l. 10. de duob. reis conſtit.* Nam ſi ſocii non ſunt, non prodeſſe alteri, ſi ſtipulatum alteri reo debeat pecuniam diſertè inquit Ulpianus. *d. l. 10.* Tutor nomine pupilli quod pupillo debetur *l. [illegible] C. h. t.* quod tutor in rebus pupilli ſit loco domini, adeoque ratione adminiſtrationis tutelæ, eadem quodammodo obligatio tutoris & pupilli. Fidejuſſor ex cauſa fidejuſſionis conventus, quod principali debitori debetur. *l. 4. l. 5. h. t.* Cum & fidejuſſor & principalis debitor ratione obligationis eædem quodammodo perſonæ videantur. Hering. *tr. de fidejuſſ. cap. 20. §. [illegible] n. [illegible]* [illegible] D. Hahn. *in obſerv. ad Weſenb. tit. de Compenſ. n. [illegible]* Heres à creditoribus defuncti conventus, quod defuncto debetur. Eſt enim heres cum defuncto una eademque perſona, imo ſucceſſor in univerſum jus quod defunctus habuit *l. 62. de R. J.* Add. Nobiliſs. & Conſultiſs. Dn. Georg. Adam. [illegible] JC. in Illuſtri Salanâ celeberrimum, *in Syntagm. Juriſpr. Exerc. 21. theſ. [illegible]*

IX.

Procuratorem in rem ſuam mutuâ vice conventum poſt litis conteſtationem debiti ceſſi compenſationem opponere poſſe docet JCtus Papinianus *l. [illegible] in rem ſuam. 18. princ. h. t.* Donell. [illegible] *comm. jur. Civ. [illegible]* Nam cum talis poſt litem conteſtatam fiat Dominus [illegible] *§. ult. de Appell. l. [illegible] de procurator.* & [illegible]

[illegible]

dictum definit Ant. Fab. *in Cod. lib. 4. de compenſat. defin. 5. num. 2.* quid ſi poſſit debitum quod in ipſum per ceſſionem eſt translatum compenſare? Illud verò magis controverſum eſt inter Doctores, an etiam ante litis conteſtationem procurator in rem ſuam debiti ceſſi compenſationem opponere poſſit? Affirmant Duar. *comm. ad tit. de compenſat. cap. 1.* Hunn. *in reſolut. ad Treutl. vol. 1. Diſp. 25. th. 10. q. 24.* Cujac. *24. obſ. 37.* Anton. Fab. *in conjectur. 6.* Coppel. *tr. de compenſ. cap. 3. n. 9.* Rationes illorum hæ ſunt. 1. Quod procurator in rem ſuam habeat actiones utiles, easque intentare poſſit per *l. 55. de procurat.* 2. Quod poſſit ſolvere ante litis conteſtationem, adeoque & compenſare, quia compenſatio ſpecies eſt ſolutionis *l. 4. C. h. t. l. 4. qui potior. in pign.* 3. Quod ante litem conteſtatam ſit dominus, poſſitque procuratorem conſtituere. Negant contra: Bachov. *ad Treutl. vol. 1. Diſp. 25. th. 10.* Nobiliſs. Dn. D. Struve *d. Exerc. th. 21.* Treutl. *vol. 1. diſp. 25. th. 10.* Zoeſ. *comm. ad ff. tit. de compenſat. num. 28.* quibus & nos ſubſcribimus, per *d. l. 18. prior. verb. poſt litis conteſtationem.* [illegible] Nec obſtant [illegible] rationes in contrarium allatæ. Nam ad 1. reſpondemus, ex *d. l. 55.* non hoc probari, quod procurator in rem ſuam ſuo nomine habeat actiones utiles ante litis conteſtationem. Ad 2. argumentum [illegible], quod non ſemper in omnibus procedit. Neque enim ſtatim, quæ in quibusdam conveniunt, per omnia ſunt ſimilia. Ad 3. quamvis talis procurator ſit datus in rem ſuam, tamen non prius res illius eſſe, ipſique tanquam principali creditori intelligitur deberi, quam ſi litem fuerit conteſtatus *d. l. 18. prior.* vel ſaltem denunciaverit debitori ſibi ceſſionem

 factam

factam, vel partem acceperit. Accurſ. *ad l. 3. C. de Novat.* vid. Ampliſs. Dn. D. Struve *d. l.* & Hier. Treutl. ibique *in n. 1.* Bach. *d. l.* Ante enim poteſt cedens exigere, & debitor ſolvere *d. l. 3.*

X.

Opponi poteſt compenſatio regulariter omni creditori qui viciſſim debet. *l. 2. h. t.* Pupillo in caſo intentatæ actionis tutelæ à tutore. *l. 1. §. 4. de administr. & peric. tutor.* etiam tutelâ diviſâ. *l. 36. d. t.* Socio. *l. [illegible]* Heredi à creditoribus defuncti debitum hereditarium exigenti, quod ipſe debet ex proprio contractu. Zoeſ. *ad ff. comm. h. t. num. 31.* Dn. Carpz. *in Jurispr. for. conſt. 8. def. 8.* Etiam fiſco. *l. 46. §. 1. de jur. fiſc. l. 12. [illegible]* & Reipublicæ *l. 3. C. eod.* non Romanæ ſolum, (quamvis Reſpublica abſolutè poſita Romanam legibus noſtris denotet. *d. l. 3.* junct. *l. 15. & ſeq. de V. S.*) ſed cuilibet Reipublicæ & civitati fiſcum publicum habenti. Donell. *16. comm. jur. civ. 11.* ſi eadem ſtatio debeat. *l. 1. C. h. t.* Erant autem ſtationes Romanis manſiones, in quibus officia fiſcalia conſiſtebant. Cujac. *ad l. 1. C. ne fiſc. rem quam vend. evin.* hic metonymicè ſtationes ſignificant ipſos ſtationarios, ceu appellantur in *l. [illegible] C. de vectig. & comm.* & fiſci officiales, quibus certa rerum fiſcalium cura erat aſſignata. Add. Pac. *in Cod. ad tit. de compenſ.* Bachard. *in Cod. ad d. l. 1. C. ne fiſc. rem &c.* In his tamen ſunt probè attendendæ exceptiones in *l. 7. l. 9. C. h. t.* & *l. 46. § 5. de jur. fiſc.* expreſſæ, quibus compenſatio adverſus fiſcum & Rempublicam ceſſat. Quibus de vide Donell. *16. comm. jur. civ. 11.* [illegible] agentem [illegible] Clariſſ. Hahn. *in obſerv. ad Weſenb. num. 10.* Conſulatur Dn. D. Struve. *d. Exerc. th. 19.* Pac. *in Cod. d. l.*

XI. Ig-

XI.

Igitur tertio extraneo compenſatio opponi non poteſt. [illegible] ne quidem volente eo cui debetur. l. 18. §. 1. [illegible] tertius extraneus revera non ſit debitor, neque viciſſim debeat. Nam non ſufficit probare debitum ſibi, ſed ab eo, cui compenſationem opponit, ſuum debitum probare tenetur. Duar. *Comment. ad tit. de compenſat.* Ex quo apparet, quod is, qui proprio nomine convenitur, non poſſit objicere compenſationem ejus quod alteri debetur, cujus ſaltem eſt ge- [illegible] Anton. Fab. *in Cod. lib. 4. tit. de compenſat. def.* [illegible] Unde nec tutori nomine pupilli agenti objici poteſt compenſatio, ſi ipſe debeat. *l. pen. h. t.* Objiciat quis aliquis, tertio extraneo utiliter poſſe ſolvi. *l. 12. C. de ſolution.* ideoque & compenſationem opponi, quæ [illegible] ſolutionis *l. 4. C. h. t. l. 4. qui potior. in pign.* Reſpondemus hoc in caſu manifeſtam eſſe differentiam inter compenſationem, & ſolutionem. Nam cui ab alio ſolvitur, is accipit aliquid, cui verò penſatur ab illo nihil. Donell. *16. comm. jur. civil. 15.*

XII.

An compenſatio quæ cedenti opponi poteſt etiam ceſſionario opponatur, non caret omni dubio. Anton. Fab. *11. Conjectur. 9.* diſtinguit, aut ceſſionarius agit utili actione nomine proprio, aut actione directa ex perſona cedentis. Illô caſu exiſtimat obſtare actori in rem exceptionem, exceptionem vero in perſonam [illegible], ſi agat ex cauſa lucrativa. Hoc caſu vero quando nimirum directa actione ex perſona cedentis agit, ceſſionario actori tam in rem, quam in perſonam exceptiones opponi poſſe, ex ratione, quod is, qui ex alte-

[illegible] perſonâ agit, easdem debeat pati exceptiones. Ceterùm nos ſimpliciter ſtatuimus, exceptionem compenſationis, quæ cedenti opponi poteſt, etiam ceſſionario opponi poſſe, ſive is agat actione utili nomine proprio, ſive directâ ex perſonâ cedentis, ideò quod exceptio compenſationis rei non perſonæ cohæreat. *arg. l. 4. & 5. h. t. junct. l. 7. de exception.* Ut adeo neceſſum non ſit, quare diſtinguamus cum aliquibus inter cauſam lucrativam & oneroſam, quoniã utrobiq; eadem hæc ratio militat. Dn. D. Struve. *d. Exercit. th. 29.* Zoeſ. *comm. ad ff. 12. de compenſat. num. 21.* Hieron. Treutl. *d. diſput. 25. th. 10.*

XIII.

Et tantùm de perſonis: nunc quidnam in compenſationem deduci poſſit, debeatve diſquirendum eſt. Vel ex ipſa definitione noſtra *in th. 4.* jam tum patescit, compenſari invicem debitum & creditum, ubi debitum intelligimus non ſolum civile (non tamen merè civile. *l. 14. h. t.*) ſed etiam naturale *l. 6. h. t.* deſcendens vel ex contractu. *l. 12. de V. S. l. 20. de judic.* vel ex delicto. *l. 10. §. 2. h. t. l. 36. de dol. mal.* Vid. Ampliſſ. & Conſultiſſ. Dn. Johannem Strauchium, JCtum & Antecessorem illuſtris Salanæ [illegible], in Diſſertat. Tractat. *diſſert. 24. th. 6.* Ex quo in procluvi eſt videre, an delicta compenſari poſſint? Nos ipſa delicta, quæ non ſunt habile ſubjectum compenſationis, compenſari poſſe negamus, illud vero quod nobis ex delicto debetur in compenſationem deduci poſſe aſſerimus, ſi civiliter ſive ad pœnam [illegible] agatur. *d. l. 10. §. 2.* quod & ad injurias verbales extendimus. Treutl. *vol. 1. d. diſput. 20. th. 9. lit. E.* In criminalibus autem nullus planè locus eſt

tum-

compenſationi. *l. 13. §. 5. ad L. Jul. de adult.* quoniam illa ut plurimum in ipſam Rempublicam committuntur, eiuſdemque vindictæ reſervantur. Weſenb. *in π. ad h. t. num. 5. ibiq; ne not.* Bachovius. Nec adverſantur *l. 39. ſolut. matrim. & cap. ult. de adult.* Intelligendi enim ſunt dd. textus quoad jus privatorum, non quo ad vindictam publicam, cui compenſatio non derogat. Add. [illegible] *in Expoſ. novell. p. 4. cap. 10. num. 2.*

XIV.

Porrò debiti & crediti nomine nobis hîc veniunt res quæ pondere, numerô, & menſurâ conſtant, ſeu quantitates. Dn. D. Hahn. *in obſerv. ad Weſenb. h. t. num. 2.* Has enim res omnes nomine quantitatum in jure civili venire liquido apparet ex *l. 30. §. 2. de legat. 2.* quicquid contra ſtatuant Zaſius *1. ſing. reſp. cap. 1.* Mynſing. *ad §. in bonæ fidei 30. Inſt. de action.* & H. Donell. *ad d. §. 30.* Licet enim illis concedamus, voce quantitatis ſtrictè acceptâ tantùm venire pecuniam numeratam, nihil tamen prohibet, quo minus latè accepto vocabulô comprehendantur res omnes fungibiles. Vid. Dn. Frantzk. *comm. ad ff. tit. de reb. cred. num. 17.* Has tam quantitates ſolas ſubjectum eſſe habile compenſationis concors eſt Doctorum ſententia *in l. 18. de pignor. act.* teſte Mercer. [illegible] Nam expreſſe inquit JCtus Paulus *in d. l. 18.* [illegible] admitti nomen pecuniarium ſuiſſe, [illegible] confirmat Alexander Imperator *in l. 4. C. h. t.* compenſationem reſcribens admittendam eſſe ſi pecunia vel quantitas invicem debeantur. *[illegible] l. 6. C. de* [illegible] Add. Donell. [illegible] Hilliger. [illegible]

E [illegible] XV.

XV.

Hinc jam ſponte ſuâ fluit, ſpecies cum quantitate *d. l. 18. l. ult. C. commod. l. 2. §. 4 de condict. indebiti* Fachin. *11. controverſ. 7.* & ſpecies cum ſpeciebus compenſari non poſſe. Cujac. *5. O. 12.* Haſin. *ad h. t. n. 6.* Non enim eſt aperta nimir. quod in ſpecies cadat affectio, & ei propter alia pro aliis invito creditori ſolvi non poſſit. *l. 2 §. 1 de reb. cred.* ideoque nec compenſari. *arg. l. 4. C. h. t. & l. 4. qui potior. in pign.* Diſſentit quodammodo Hier. Treutl. *d. diſput. 2. th. 8. A.* per *l. ult. C. de compenſat.* (ſecutus Duar. *comm. ad h. t. cap. 2. & ad l. 7. §. 1. ſolut. matrim.*) Ad quam reſpondemus, minime hoc agi *in d. l. ult.* ut novo quaſi jure contra jus vetus ſpecies cum quantitate compenſari poſſit, neque enim hoc unquam venit in mentem Juſtiniano, ſed, quemadmodum infra patebit, loco perceptarum ſpecierum, æſtimationes, in quas condemnati ſunt rei propter res peremptas vel deteriorstas, cum quantitatibus compenſentur. Hillig. Donell. *16. comm. jur. civ. 15.* Sichard. *ad d. l. ult. h.* & DD. Comm.

XVI

Negotium tamen aliquod nobis faceſſere videntur aliæ adhuc leges, quibus, ſpecies cum quantitate compenſari, videtur probari poſſe. Nam *in l. 7. §. ad æſtimationem. ſol. matrim.* legas fructus cum rebus [illegible] compenſari poſſe. Verum reſpondemus intelligendam eſſe legem de iis ſolum fructibus quos natura compenſationis admittit: Quo modo etiam in dote compenſationem admittunt. *l. [illegible] §. 1. ſol. matrim.* [illegible] *§ [illegible]. l. 66. § 1. eod. tit.* non obſtante *l. un. § [illegible] C. de rei uxor. act.* Vid. Zaſ. *comm. ad Pand. tit. de compenſ.*

penſ. num. 6. Pari modo *in l. 22. h. t.* ubi quis debet decem aut hominem, dicitur compenſari poſſe, utrum elegerit adverſarius. Ad quam reſpondemus, mentem Scævolæ hanc eſſe, ſi adverſarius decem eligat, cujus eſt electio, & poſtea compenſet, compenſationem fieri poſſe, ſecus vero ſi hominem. Add. Donell. *16. comm.* [illegible] Item *in l. ult. C. commod.* videtur res commodata compenſari cum quantitate. Sed reſpondetur in illa lege ponendos eſſe terminos habiles, ut tum demum compenſatio fiat, quando non ipſa res commodata, ſed ejus loco æſtimatio petitur, ceu pluribus apparebit infrà.

XVII.

Neque exiſtimandum eſt, pecuniam quæ in arcâ [illegible] quantitate compenſari poſſe. *arg. l. 51. de leg. 1.* [illegible] *ad l. Falcid. l. 47. §. 1. de legat. 1.* Non enim [illegible] utrinque quantitates, ſed ex alterâ parte certa corpora, aut ſpecies. Specierum autem ad quantitatem compenſationem nullam agnoſcimus. *l. ult. C. commod.* [illegible] Jacob. Maſtert. *tr. de compenſat. q. 18.* Unde etiam eſt quod *in d. l. 51.* heres præciſè cogatur pecuniam quæ in arca eſt præſtare, nec ſolvendo aliam liberatur, cum certa corpora debeantur. Bach. ad Treutl. [illegible] Diſſentit Hillig. Donell. *16. comm.* [illegible]

XVIII.

Sed quid ſi utrinque interveniat quantitas, v. g. unus debeat 100. thaleros imperiales, [illegible] in quocunque monetæ genere, an compenſare invicem poſſint? Nos diſtinguimus, aut expreſſè inter debitorem & creditorem convenit, [illegible] thaler[illegible]

impe-

imperiales præciſè redderentur, & compenſatio fieri non poteſt. Dn. Carpz. in Jurispr. for. Conſt. 1. def. 11. ſin nihil inter illos eſt expreſſum, & compenſationi locus erit. Siquidem utrinque quantitas debeatur, & quantitatis ad quantitatem compenſatio fieri poſſit. d. l. 11. conf th. 14. Dn. D. Struve. d. Exerc. th. 18. in fin. Niſi creditor ex hujusmodi compenſatione inſigne aliquod damnum ſentiat. arg. l. 99. de ſolution.

XIX.

Genera invicem compenſari poſſe negamus. arg. l. 66. §. 3. de legat. 2. etiamſi unum genus utrinque debeatur. Quum nec genera ſint quantitates propriè, quarum duntaxat fieri compenſatio poteſt. Quamvis enim res in genere debeantur, tamen illæ ſemper veniunt certificandæ per ſolutionem certarum ſpecierum ſub illo genere contentarum. Conf. Zoeſ. comm. ad Pand. tit. de compenſat. n. 14. Mynſing. ad §. 30. Inſtit. de action. num. 32. & ſeqq. Hier. Treutl. d. diſp. th. 8. lit. C. Dionyſ. Gothofr. in not. ad l. 78. in f. princ. de hered. Inſtit.

XX.

Ut vero compenſatio recte fiat, neceſſum eſt, utrinque revera ſint debitæ quantitates ejusdem generis & bonitatis. l. 4. l. 8. C. h. t. ſive civiliter l. 4. h. t. ſive naturaliter. l. 6. h. t. Dn. Carpz. Jurispr. for. Conſt. 1. def. [illegible] Treutl. d. diſp. 25. th. 8. D. E. & hoc vel utrinque naturaliter, vel ex altera parte naturaliter, ex altera civiliter. d. l. 6. h. t. Ampliſſ. Dn. D. Struve d. Exercit. th. 19. etiamſi debitum naturale revera debitum non ſit. l. fidejuſſor. 16. §. 4. de fidejuſſor. [illegible] Nec refert quicquam quo modo ſint debitæ quantitates an ex cauſa diverſa v. g. ex altera parte ex mutuo, ex al-

tera

[illegible] ex commodatô, an verò ex eadem e. g. utrinque ex mutuô, vel ex commodatô, modo adſint debita requiſita compenſationis.

XXI.

Præterea ita ſint debitæ invicem quantitates, ut ſtatim poſſint exigi. *l. 7. h. t.* Unde debitæ ſub conditione vel in diem compenſari nequeunt. *d. l. 7.* Hoc enim eſt, quod JCtus inquit, quod in diem debetur ejus compenſatio opponi non poteſt, priusquam dies veniat. Niſi dies humanitatis causâ ſit adjecta. *l. 16. §. 1. h. t.* Anton. Fab. in Cod. *lib. 4. tit. 21. def. 11.* Zœſ. Comm. *ad pand. num. 9.* Dn. D. Hahn *in obſ. ad Weſenb. h. t. num. 9.* Nec obſtat *l. 10. de condict. indeb.* ubi traditur, quod in diem debetur, ante diem quoque verè deberi, & rectè ſolvi. Nam verum hoc ſolum eſt, ſi hoc velit debitor, vel ſua ſponte ſolvat; Cum dies ſit adjectus debitoris gratiâ. *l. cum qui calendis. §. penult. de V. O.* Magnif. Dn. Chriſtoph Philipp Richter. JC & Anteceſſ. Academiæ hujus [illegible] *Decis. 73. num. 2.* Cæterum quod certo loco debetur, alibi quoque ejus compenſatio opponi poteſt, habita tamen ratione ejus quod intereſt. *l. 15. h. t.* Treutl. *vol. diſput. 25. theſ. 8. F.* Duaren. *comm. ad h. t. [illegible]*

XXII.

Denique quantitates ſint liquidæ, & non multis ambagibus innodatæ. *l. ult. §. 1. C. h. t.* & apertô jure nitantur. *§. [illegible] Inſt. de action.* Liquidæ enim cum illiquidis non compenſantur. Sunt autem res liquidæ, de quibus conſtat, quæ, quales, quantæque ſint. *l. 6. de reb. cred. l. [illegible] pr. de V. O.* vel ex causâ judicati *l. 2 C h. t.* vel ratione celeris probationis, vel ex confeſſione adverſa-

rii. vid. Peretz. in Cod. *ad h. t.* Dn. D. Hahn. *in obſerv. ad h. t. num. 7.* verb. *videndum.* Non ineptè hîc quæri poteſt, an fateatur debitum, qui compenſationem opponit? Quod dicendum videtur ideò, quod fruſtra compenſationem objiciat, ſi non viciſſim debeatur, *arg. l. 1. h. t.* Verum nos negamus: Cum enim compenſatio ſit quædam exceptio, per quam adverſarius ab actione repellitur, fateri debitum compenſationem opponens non videtur, niſi fortè ſub conditione, ſi actor intentionem ſuam probaverit.

XXIII.

An debitum litigioſum compenſari poſſit quæſtionis eſt? Quod aſſerimus per *l. 8. h. t.* ne diligentior quisque deterioris conditionis habeatur, ſi compenſatio ei denegetur. Duar. *comm. ad h. t. cap. 1.* Nec obſtat, quod debitum litigioſum haut videatur ſatis liquidum. Siquidem non contradictionem implicet debitum litigioſum eſſe & liquidũ, cum & litigioſum poſſit eſſe liquidum ſatis, vel ex inſtrumentis, vel teſtium confeſſione, aut verò ita comparatum, ut celeriter probari poſſit. Dn. D. Hahn. *in obſerv. ad h. t. num. 7. in fin.* Intra quod tempus verò debitum ſit liquidandum non conſentiunt DD. Donell. *16. comm. jur. civil. 15.* exiſtimat debitum probandum eſſe intra duos menſes, per *l. aufertur. 46. §. 4. de jur. fiſc.* Verum reſponderi poteſt d. l. loqui de debito fiſcali ſolùm, in quo ſpecialiter eſt receptum, ut intra duos menſes probetur. Conf. Myſing. *ad §. in bonæ fidei. 30. Inſtit. de action.* Bach. ad Treutl. *diſp. 27. th. 8. lit. G.* Nos judicis arbitrio potius hoc relinquendum eſſe arbitramur. arg. *l. 1. de jur. deliber.* Menoch. *de A. J. Q. 24.* Bald. *ad l. ult. C. h. t.* Treutl. *d. diſput. theſ. 8.* & DD. Comm.

XXIV.

XXIV.

Nunc quo pactô compenſatio fieri poſſit debeatve contemplabimur. Sciendum verò olim ratione compenſationis magnam fuiſſe differentiam inter bonæ fidei & ſtricti juris judicia; In bonæ fidei judiciis compenſatio ipſo jure fiebat, ſecus atque in ſtricti juris actionibus. In his enim demum per conſtitutionem D. Marci (qualis illa fuerit legibus noſtris ignoratur) introductum, ut compenſatio fieret oppoſitâ doli mali exceptione. §. *30. Inſtit. de action.* Weſenb. in *pr. ad h. t. num. 2.* Sed quî reo ante reſcriptum D. Marci Imperatoris erat ſatis conſultum? an debitô carere cogebatur? Minimè, utut enim haut poterat olim compenſationem opponere, propriâ tamen actione debitum petebat, actoremque reconveniebat. Bach. *ad §. 30. Inſt. de action. n. 1.* & ad Weſenb. *pr. h. t. num. 5.* Treutl. *d. diſput. th. 5. lit. C.* Hodiè differentia illa ratione compenſationis inter bonæ fidei, & ſtricti juris judicia eſt ſublata, per Novell. Conſtitutionem Juſtiniani *in l. f. C. h. t. & d. §. 30.* cujus vigore compenſatio hodiè fieri poteſt ipſo jure, tam in bonæ fidei, quàm ſtricti juris actionibus, imò quibuscunque aliis tam perſonalibus, quàm realibus. *d. §. 30.* ad eundem Bach. *n. 4.*

XXV.

Cæterum videri poſſet non noviter à Juſtiniano introductum fuiſſe, ut ipſo jure in omnibus actionibus compenſatio fieret, ſed dudum jam ante Juſtinianum obtinuiſſe, ceu probatur ex *l. 4. l. 11. l. 21 l. 22. h. t.* Verum reſpondemus in *dd. ll.* agi ſolum de actionibus in perſonam, in quibus ipſo jure compenſationem fieri ante Juſtinianum à prudentibus erat receptum. Cujac.

& obſerv. 16. Dn. D. Struve. *d. Exercit. th. 26.* non etiam de realibus actionibus, quia in his demum à Juſtiniano introductum *d. l. ult.* ut ipſo jure compenſatio fieret, haut ſecus atque in perſonalibus actionibus. Mirum fortè, cum actionibus in rem utplurimum ſpecies, ut corpora vindicentur. *l. 6. C. de rei vindic.* quæ in compenſationem deduci cum quantitatibus haut poſſe ſuprà demonſtravimus. Bachov. ad Treutl. *d. diſp. theſ. 3.* in verb. *& in actionibus in rem.* vocem compenſationis in *d. l. ult.* impropriè accipiendam eſſe autumat. Quod nobis non placet, quia veriſimile non eſt Imperatorem eo in locô impropriè locutum fuiſſe, ubi vel maximè propriè loqui conveniebat. Quare cum nuſquam ſolis accipiendam eſſe conſtitutionem Juſtinianeam exiſtimamus, ut dicamus, in actionibus realibus compenſationem fieri, quando æſtimationes petuntur in quas reus eſt condemnatus ob contumaciam res ipſas aut corpora non reſtituens, aut rebus forte peremptis aut deterioratis reſtituere non valens. Add. Hillig. Donell. *16. comm. 15. lit. X.* Sichard. *ad h. l. ult.* Mynſing. *ad §. 30. Inſt. de action. num. 26.*

XXVI.

Sed cum in omnibus actionibus compenſationem admittat Imperator *d. l. ult. & § 30.* quorſum excipit depoſiti actionem? an quia ante ipſum depoſito opponi potuit compenſatio? Nequaquam. Nam compenſationis causâ rem depoſitam in alium transferri injurioſum eſſe reſcripſit dudum ante Juſtinianum Imperator Gordianus in *l. 6. C. de rei vind.* & probatur Paulo *2 ſent. tit. 12. §. 4.* Cujac. *1. O. 16.* Hotoman. *in comm. ad h. t. per d. l. 6.* Bachov. *ad §. 30.* Sed cum beneficium

com-

compenſationis contra *jus* vetus ampliaverit Imperator, neceſſum fuit nominatim depoſitum excipere, non ideo quod olim ante Juſtinianum depoſito potuerit objici, ſed ne quis exiſtimet per verba generalia dictæ conſtitutionis juri veteri in depoſitô derogatum fuiſſe. Conf. Hillig. Donell. *16. comm. jur. civ. 15. lit. I.* Diſſentit Hunn. in reſol. ad Treutl. *d. diſput. 25. theſ. 7. quæſt. 14.*

XXVII.

Quid verò ſi depoſitarius in rem depoſitam fecerit impenſas, an retentionis exceptionem, usque dum impenſæ ſolvantur, opponere poſſit, quæritur? Bachov. *ad §. pen. inſt. de action. & ad* Treutl. *vol. 1. Diſp. 26. th. 7. lit. C.* diſtinguit inter impenſas utiles & neceſſarias, & in his admittit compenſationem, in illis non item, quod ad officium depoſitarii non pertineat utiles impenſas in rem depoſitam facere. Verum nos ſimpliciter negamus potius depoſitarium ob impenſas factas rem depoſitam retinere poſſe, per *l. ult. C. h. t. l. 11. C. depoſiti.* & quod contrariam habeat actionem adverſus deponentem ob impenſas factas in rem depoſitam *l. 23. depoſiti.* Conf. Erneſtus Fridericus Schröterus, Anteceſſor Salanæ Academiæ celeberrimus *in mor. ad Inſtitut. Diſſert. 13. aph. 57.* ubi ad contraria Bachovii argumenta reſpondet.

XXVIII.

An ſolâ actio depoſiti excipiatur à Juſtiniano, quæſtio videtur ſupervacanea *in d. §. 30.* per expreſſa verba, ſed non caret ſua difficultate propter, *l. ult. §. ult. C.*

voculá taxativâ hîc non excludi alias actiones, in quibus par ratio, arbitrantur, ſed parùm ſubtiliter, cum natura excluſivarum refragetur, & hac ratione etiam commodatum excipi poſſit. Bachov. *ad* §. *30. n. 6.* Imperatorem excuſando bonum Tribonianum inſimulat, quaſi ab illo vocula excluſiva ſit adjecta. Neſcio an ſatis commodè. Poſſet videri Imperatorem reſpicere voculâ illâ, ſolâ, tantùm ad actiones, & excipere actionē de perperā occupata poſſeſſione, quia non propriè actio ſit, ſed interdictum. Conf. Hunn. in reſol. ad Treutl. *vol 1. diſp. 21. th. 7. C.* Eccur vero actio illa excipitur? Sanè etiam huic ante Juſtinianum compenſationem opponi potuiſſe valdè eſt veriſimile. Nam & olim ſpoliatus erat reſtituendus. *l. 7. C. ad L. Jul. de vi publ.* nec vi occupati ulla probabilis erat retentio, ideo quod vim comprobari boni mores non ſinebant. *l. 116. princ. de R. J.* Igitur ſolùm actionem momentaneæ poſſeſſionis hîc repetere voluit Imperator, ne cuiquam dubium relinqueretur ex generali conſtitutione *in d. l. f.* Vid. Ampliſſ. Dn. D. Struve *d. Exercit. th. 23.*

XXIX.

An commodato opponi poſſit compenſatio diſceptant Doctores propter *l. ult. C. commod.* Cujacius Tribonianum ignaviæ arguit, quaſi *in d. l. ult.* pro commendati, hoc eſt, depoſiti. *l. 186. de V. S.* legens commodati, eandemque ad titulum commodati transtulerit. ad Paul. *2. ſentent. 11.* §. *ult.* & *9. O. 37.* Verùm præterquam quod omnes Codices legant commodati, refragatur ipſa rubrica quæ eſt de commodato. Add. Hotom. *1. Reſp. Amicab. 21.* Fornet. *1. epiſt. 14.* Quare *d. l. ult.* potius nos ita interpretabimur, ut non commoda-

tam

eam cum quantitate compenſari poſſe negemus, propterea quod res commodata potius ſit in dominiô actoris. *l. 1. & l. ſeq. commod.* quam ipſi debita; vel in ſpecies compenſatio non cadat. *l. 18. de pignor. act.* Re verò amiſsâ vel deterioratâ, ſi in æſtimationem veniat condemnandus reus compenſationi eſſe locum aſſeramus. *d. l. ult. C. commod.* Donell. *ad §. 30. Inſt. de act. n.* in Hunn. in reſolut. ad Treutl. *d. diſp. th. 7. lit. F.* ubi ad contraria reſpondet.

XXX.

Quamvis verò in omnibus actionibus ipſo jure fiat compenſatio ex novellâ Juſtiniani conſtitutione in *l. ult. C. h. t.* opponenda tamen eſt in judiciô ab eo, qui compenſare parat. *d. l. f.* verb. *objici.* & §. *30.* verb. *oppoſita. l. 19. l. 21. & ſimilibus h. t.* Anton. Fab. *8. conject. 2.* Myning. *ad §. 30. n. 11.* Bachov. *ad tr. Weſenb. num. 8. in f.* quo judici de eâ verè conſtare poſſit. nam non oppoſitæ judex rationem non habet, neque debitores invicem ſuis liberat. *l. 4. C. h. t.* Diſſentit Duar. *ad tit. de compenſat. cap. 2.* Opponi autem compenſatio poteſt quocunque tempore litis, non ſolum ante, ſed & poſt litem conteſtatam, etiam poſt ſententiam & rem judicatam. *l. 2. C. h. t.* Perez. *in Cod. ad h. t. num. 17.* Nec eſt quod quis nobis objiciat *l. 8. C. de Except.* in qua reſcribunt Imperatores Diocletianus & Maximinianus peremptorias exceptiones poſt litem conteſtatam ante ſententiam eſſe opponendas. Quia hoc verum eſt regulariter, & fallit in exceptione compenſationis. *l. 2. C.*

XXXI.

Si tamen quis omiſsâ compenſationis exceptione debitum ſolvat, ſolutum indebiti condictione repetere poteſt. *l. 30. de condict. indeb. l. 10. §. 1. h. t. l. 4. §. ſi dos. de impenſ. in res dot.* In promptu eſt ratio utriuſque, quod exceptio hæc compenſationis ſit perpetua, & favorabilis. *l. 3. h. t.* exceptione autem perpetuâ tutus indebitum ſolutum per errorem condicit. *l. 40. de condict. indeb.* Anton. Fab. *12. Conjectur. 9.* Diſſentiente nequicquam Zoeſio in comm. *ad Pand. h. t. num.* [illegible] *& ſeq.*

XXXII.

Sed ſi oppoſita quidem ſit exceptio compenſationis, judex verò eam reprobaverit reumque condemnaverit, an reus jus illud quod habebat ſimul amiſerit, ut ſi poſtea velit reconvenire actorem, exceptione rei judicatæ poſſit ſummoveri, quæritur? Primâ fronte affirmandum videtur, ideò quod ſemel [illegible] per ſententiam judicis perpetuò obſtet rei judicatæ exceptio, arg. *l. 7. §. 1. h. t.* Rectiùs diſtinguitur, aut judex reprobavit oppoſitam compenſationem, quod nihil ab alterâ parte debeatur viciſſim, & reus condemnatus perpetuâ exceptione rei judicatæ poteſt ſummoveri. *d. l. 7. §. 1.* aut verò debeatur, debitô tamen minus liquidô, & hac ratione reo ſalva manet actio ad debitum vindicandum, non admiſsâ licet à judice compenſatione. Conf. Donell. *16. comm. jur. civ. 1*[illegible]

XXXIII.

Reſtat ut effectum etiam compenſationis intueamur paucis, qui præcipuus eſt, quod vim habeat ſolutionis *l. 4. C. h. t. l. 4. qui potior. in pign.* Quemadmodum

dum enim ſolutione tollitur ipſo jure obligatio. *princ. Inſt. quib. mod. toll. obl.* Magnif. Dn. D. Chriſtoph. Philip. Richter / *p. 2. deciſ. 75. num. 2.* ita etiam compenſatione. *d. l. 4.* ad concurrentes tamen quantitates. *d. l. 4. l. 11. l. 19. h. t.* Undè ſi creditor petens centum viciſſim debeat quinquaginta, compenſatione oppoſitâ obligatio tollitur quo ad quinquaginta ſolùm. Tantum enim invicem eſt compenſandum, quantum debetur. Mynſing. *ad §. in bonæ fidei. 30. Inſt. de act. num. 18.* Duar. *comm. ad h. t. cap. 2.*

XXXIV.

Ergò cum compenſatione æquè atque ſolutione liberatio contingat, mutuaque obligatio tollatur, non incommodè quæritur, an qui juravit ſe ſoluturum compenſare valeat? Nos miſſis aliorum rationibus diſtinguimus, aut jurans ſcivit tempore jurisjurandi præſtiti mutuum debitum adfuiſſe, & non valet opponere compenſationem, quia cenſetur per jusjurandum compenſationis exceptioni renunciaſſe, ceu quivis alius beneficium pro ſe introducto renunciat; aut vero ignoravit, & compenſationem opponere poteſt, quia juravit ſe ſoluturum, qui autem compenſat in effectu ſolvit. *l. 4. C. h. t.* Nobiliſſ. Dn. Hahn. *in obſerv. ad h. t. num. 10.* Ampliſſ. Dn. D. Struve *d. Exercit. th. 27.* Diſſentiunt communiter Canoniſtæ *per cap. ad noſtram. cap. debitores. 6. cap. pervenit. 3. & cap. quamvis. de jurejur.* Conſ. Fachin. *controverſ. 7.*

XXXV.

alter ſine uſuris debeat *l. 11. eod.* Liberantur fidejuſſores. *l. 4. d. t.* adeò ut ſi viciſſim quid ſibi debeatur à creditore eligere poſſit, velitne ex ſua, an ex principalis debitoris perſonâ compenſare. *l. 5. d. t.* etiam procuratores. *l. 21. h. t.* ita ut procurator abſentis conventus, ſi compenſationem opponat, de ratô cavere non teneatur. Contendit enim dominum eſſe liberatum, ſeque ab initiô nihil debere. *d. l. 21.* & pignora. *l. 12. C. de compenſat.* quæ ſoluto debitô fruſtra ſunt penes creditorem. Zoeſ. *in comm. ad Pand. tit. de pignor. num. 5.*

XXXVI.

Deniquè nec mora nec pœna committitur oppoſitâ compenſatione. Bart. ad *l. amplius. rem rat. hab.* Nam non poteſt dici eum in morâ eſſe qui perpetuâ exceptione eſt tutus. *l. 40. de cond. indeb.* Unde legata ad pias cauſas relicta ſi heres differat ſolvere, evitat dupli pœnam oppoſitâ compenſationis exceptione, ſi viciſſim ſibi debeatur Salycet. *ad l. etiam. C. h. t.* Nec emphyteuta canonem non ſolvens in commiſſum cadit, ſi legitimô tempore de causâ non ſoluti canonis fuerit proteſtatus. Add. Bachov. *ad Treutl. diſp. 25. th. 10. lit. D.*

COROLLARIA.

1.

Ratio allata *in §. 30. Inſt. de action.* ne ſub prætextu Compenſationis depoſitarum rerum quis exactione defraudetur in actione depoſiti non ſtringit.

2. Juris mere eſt poſitivi, quod in depoſitô Compenſatio non opponatur. Nam naturâ, ſicut aliis actionibus rectè objicitur compenſatio, ita & depoſiti.

3. An

3. An Vaſallus teneatur dominum juvare contra patrem, filium, aut fratrem? Aff. per *text. 2. f. 28. cap. 1. §. fin.*

4. An Vaſallo competant interdicta poſſeſſoria? Affir.

5. Ut novatio fiat animô novandi, non eſt adſcribendum Juſtiniani Conſtitutioni, quæ habetur in *l. ult. C. de Novation.*

6. Vaſallus intra annum & diem inveſtituræ renovationem non petens an moram purgare poſſit? Neg.

7. Vaſallus jurans domino & ſucceſſoribus, mortuô dominô, jurare filio compellitur.

8. An vi juriſdictionis territorialis Status Imperii poſſit bonorum confiſcationem in certis criminibus introducere? Neg. per *Nov. 17. cap. 12. & Conſtit. Car. art. 218.*

9. An Subditi teneantur domino præſtare operas etiam extra territorium? Neg. per *l. 21. de oper. libert.*

10. Qui nihil in Imperiô poſſidet præter titulos & tumulos majorum, manet nihilominus imperii Status.

11. An remedium *l. 2. C. de reſcind. vendit.* detur contra ſecundum emtorem qui juſtô pretiô emit? Neg.

12. Immunis à jure collectarum, non ſtatim eſt immunis à jure hoſpitandi milites. *l. ult. §. pen. de mun. & hon. l. 3. §. 14. eod. tit.*

13. Status Imperii ad uſum repreſſaliarum contra

15. An liberi paternæ hereditatis decimam ſolvere teneantur? Neg. *per l. un. C. de impon. lucr. deſcript.*

16. An Status Imperii Vaſallum ſuum ratione feudi collectis Imperialibus onerare valeat? Aff. ſi omnimodam ſuperioritatem ſibi reſervavit.

17. Principibus Ultrageniitis apanagium aſſignatur, non ut legitimum, ſed ut alimenta, quæ tanquam onus feudale primogenitus præſtare tenetur.

18. An Status Imperii alteri tranſitum denegare poſſit præſtitâ cautione de damnô reſarciendô? Neg.

19. Bona Domanialia à ſubditô Imperii præſcribi poſſunt tempore immemoriali. *R. J. de anno.* 1545. §. Wann auch. *in verb.* über Menſchen Gedächtniß.

20. An Princeps delinquentem in ſuo territoriô, ad alterius territorium fugientem, poſſit perſequi, & in continenti capere? Affirm.

Ad Clariſſ. Dn. Doctorandum.

HEsychius non eſt, adoleſcens altaria Juris,
Non niſi GREGORIOS vult ſibi Diva Themis.
Huic Tu, Palladio indulgens nocturnus olivo
Pervigilas, huic Tu myſta diurne facis.
Atque ita Gregorii menſuram nominis implens,
Digna Sacerdotis munia ritè capis.

Joh. Strauchius D. & P. P.

FINIS.